# ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

pro zájmové vzdělávání ve školní družině

## Základní škola Srdečná

Platnost od 2. 9. 2026

# 1. Identifikační údaje

| | |
|---|---|
| **Název dokumentu** | Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání ve školní družině |
| **Název školy** | Základní škola Srdečná |
| **Sídlo školy** | Mostecká 3251/11, 430 01 Chomutov |
| **Místo poskytování školských služeb** | Mostecká 3251/11, 430 01 Chomutov |
| **IČO** | 29672198 |
| **IZO školní družiny** | |
| **Ředitelka školy** | Mgr. Diana Snášelová |
| **Zřizovatel** | Základní škola Srdečná, školská právnická osoba |
| **Adresa a kontakt zřizovatele** | Mostecká 3251/11, 430 01 Chomutov |
| **Platnost a účinnost** | od 2. 9. 2026 |

Školní vzdělávací program vydává ředitelka školy podle § 5 odst. 2 a 3 zákona č. 561/2004 Sb., školského zákona, v platném znění. Dokument vymezuje cíle, obsah, formy a podmínky zájmového vzdělávání ve školní družině.

# 2. Charakteristika školní družiny

## 2.1 Poslání a návaznost na školu

Školní družina je školským zařízením pro zájmové vzdělávání. Ve dnech školního vyučování navazuje na vzdělávání v základní škole a vytváří prostor pro odpočinek, svobodnou hru, pohyb, tvořivost, rozvoj zájmů a bezpečné vztahy. Není pokračováním vyučování a její režim zohledňuje potřebu regenerace po školní práci.

Pojetí družiny navazuje na zaměření Základní školy Srdečná: individualizaci, praktické učení, zdravý pohyb, environmentální odpovědnost a rozvoj kritického myšlení. Prostředí je založeno na respektu, důvěře, laskavém a důsledném vedení, přiměřené volbě a postupném přijímání odpovědnosti. Malá věkově smíšená skupina umožňuje dobře poznávat potřeby jednotlivých účastníků a podporovat přirozenou spolupráci mladších a starších dětí.

## 2.2 Účastníci a organizační uspořádání

Školní družina je určena přednostně žákům 1. stupně Základní školy Srdečná přijatým k pravidelné denní docházce. Podle kapacity a podmínek stanovených právními předpisy se mohou vybraných příležitostných nebo spontánních činností účastnit také další žáci.

Družina má jedno věkově smíšené oddělení. Nejvyšší povolený počet účastníků školní družiny činí 16. Aktuální počet přijatých účastníků se řídí rozhodnutími ředitelky školy, bezpečnostními podmínkami, počtem účastníků na jednoho pedagogického pracovníka a údajem zapsaným ve školském rejstříku.

### 2.3 Prostorové a materiální podmínky

Školní družina využívá prostory školy, zejména velkou učebnu uzpůsobenou pro odpočinkové, herní, tvořivé, pracovní a klidové činnosti. Uspořádání prostoru umožňuje společnou činnost, práci v menších skupinách i individuální volbu klidnější aktivity. Účastníci mají podle aktuálního vybavení k dispozici knihy, společenské a didaktické hry, stavebnice, výtvarné a pracovní potřeby a další pomůcky.

Družina pravidelně využívá také venkovní prostředí, zahradu, hřiště, přírodní, kulturní a sportovní možnosti Chomutova a okolí, jsou-li pro konkrétní činnost vhodné a bezpečné. Volba prostoru se přizpůsobuje věku a potřebám účastníků, počasí, počtu přítomných dětí, personálnímu zajištění a charakteru činnosti.

### 2.4 Personální podmínky

Činnost školní družiny zajišťuje pedagogický pracovník v souladu s právními předpisy upravujícími předpoklady pro výkon činnosti pedagogických pracovníků.

Pedagogický pracovník vytváří bezpečné a podnětné prostředí, respektuje individualitu dítěte, podporuje jeho samostatnost a citlivě reaguje na aktuální potřeby skupiny.

## 3. Konkrétní cíle zájmového vzdělávání

Zájmové vzdělávání ve školní družině směřuje k tomu, aby účastníci podle svých možností a potřeb:

- prožívali volný čas bezpečně, smysluplně a s dostatkem prostoru pro odpočinek a vlastní volbu;
- poznávali své zájmy a silné stránky a získávali zkušenost s různorodými činnostmi;
- rozvíjeli samostatnost, odpovědnost, vytrvalost a schopnost dokončit přiměřený úkol;
- učili se spolupracovat, naslouchat, domlouvat se a řešit běžné neshody bez ponižování a násilí;
- respektovali vlastní potřeby i potřeby druhých a přijímali rozmanitost lidí;
- rozvíjeli tvořivost, představivost, praktické dovednosti a kultivovaný způsob vyjadřování;
- upevňovali zdravé pohybové a hygienické návyky a dovedli přiměřeně pečovat o tělesnou i duševní pohodu;
- poznávali místní prostředí, přírodu a vztahy mezi lidským jednáním a stavem životního prostředí;
- používali digitální technologie bezpečně, účelně a ohleduplně;
- znali základní pravidla bezpečného chování a uměli požádat o pomoc;
- podíleli se přiměřeně věku na péči o společný prostor a na plánování života družiny.

## 4. Délka a časový plán vzdělávání

Školní vzdělávací program je koncipován pro období docházky účastníka na 1. stupni základní školy, zpravidla na pět let. Obsah není pevně rozdělen podle ročníků. Témata a činnosti se v průběhu let vracejí v odlišné náročnosti a jsou přizpůsobována věku, zkušenostem, zájmům a aktuálním potřebám věkově smíšené skupiny.

Činnost školní družiny probíhá ve dnech školního vyučování od 11:55 do 15:30.

## 5. Formy zájmového vzdělávání

Zájmové vzdělávání ve školní družině se podle rozsahu uvedeného v přihlášce uskutečňuje formou pravidelné denní docházky nebo pravidelné docházky. U příležitostných činností může být podle podmínek konkrétní akce umožněna také nepravidelná a příležitostná docházka.

Zájmové vzdělávání se uskutečňuje zejména následujícími formami:

- pravidelnou zájmovou, výchovnou, rekreační nebo vzdělávací činností včetně možnosti přiměřené podpory při přípravě na vyučování;
- příležitostnou zájmovou, výchovnou, rekreační nebo vzdělávací činností, například tematickým odpolednem, výpravou, návštěvou kulturní nebo vzdělávací instituce či společnou akcí;
- otevřenou nabídkou spontánních činností, zejména volnou hrou, četbou, rozhovorem, odpočinkem, tvořením a pohybem podle volby účastníka;
- individuální prací podporující zájem, nadání nebo specifickou potřebu účastníka, pokud to organizační podmínky umožňují.

Družina zajišťuje účastníkům přihlášeným k pravidelné denní docházce také odpočinkové činnosti. Řízená nabídka nepřiměřeně neomezuje prostor pro regeneraci, spontánní hru a vlastní volbu dítěte.

# 6. Organizace, metody a prostředky

## 6.1 Orientační skladba odpoledne

Denní režim je pružný. Přizpůsobuje se konci vyučování jednotlivých účastníků, jejich únavě, odpolední výuce, počasí, plánovaným akcím a potřebám skupiny. Zpravidla zahrnuje:

- převzetí účastníků po skončení vyučování a prostor pro zklidnění;
- odpočinkovou nebo spontánní činnost a svačinu podle individuálních potřeb;
- pobyt venku, pohyb nebo vycházku, umožňují-li to podmínky;
- volitelnou tvořivou, praktickou, přírodovědnou, kulturní nebo společenskou nabídku;
- úklid pomůcek, reflexi a průběžné bezpečné předávání nebo samostatný odchod podle písemně stanovených podmínek.

## 6.2 Metody práce

Pedagogický pracovník volí metody s ohledem na dobrovolný a zájmový charakter činnosti. Využívá zejména:

- volnou a námětovou hru, společenské a kooperativní hry;
- rozhovor, společné plánování, sdílení a reflexi;
- četbu, vyprávění, dramatizaci, hudební a pohybové činnosti;
- výtvarné, rukodělné, konstrukční a praktické činnosti;
- pozorování, pokus, jednoduché bádání a práci s přírodninami;
- vycházky, výpravy, pobyt venku a využívání místního prostředí;
- individuální práci, práci ve dvojici a v malé skupině;
- přiměřenou práci s knihami, pomůckami a digitálními technologiemi.

## 6.3 Příprava na vyučování

Družina může vytvářet podmínky pro dobrovolné čtení, procvičování, dokončení dohodnuté práce nebo jinou přiměřenou přípravu na vyučování. Příprava na vyučování nepřevažuje nad odpočinkovou a zájmovou funkcí družiny a probíhá s ohledem na individuální potřeby dítěte.

# 7. Výchovné a vzdělávací strategie

Družina navazuje na klíčové kompetence rozvíjené v základní škole. Jednotlivé postupy se prolínají a při jedné činnosti zpravidla podporují více kompetencí současně.

## 7.1 Kompetence k učení

- nabízíme podnětné prostředí a pestrou volbu činností, při nichž mohou účastníci objevovat vlastní zájmy;
- podporujeme otázky, pozorování, zkoušení různých postupů a sdílení zkušeností;
- vedeme účastníky k dokončení přiměřeně zvolené činnosti a k jednoduché reflexi toho, co se naučili;
- pracujeme s chybou jako s běžnou součástí učení a tvoření.

## 7.2 Kompetence k řešení problémů

- umožňujeme účastníkům hledat různá řešení praktických, herních a vztahových situací;
- podporujeme plánování postupu, rozdělení úkolů a ověření výsledku;
- vedeme účastníky k tomu, aby se nebezpečnou nebo nezvládnutelnou situaci nesnažili řešit sami a včas požádali o pomoc;
- při neshodách společně hledáme příčiny, možné důsledky a přiměřenou nápravu.

## 7.3 Kompetence komunikativní

- vytváříme prostor pro rozhovor, vyprávění, prezentaci, naslouchání a kultivované vyjádření názoru;
- modelujeme věcnou a respektující komunikaci bez ponižování a zesměšňování;
- vedeme účastníky k formulování žádosti, odmítnutí, omluvy a žádosti o pomoc;
- učíme rozlišovat soukromé a veřejné sdělení a chránit soukromí druhých.

## 7.4 Kompetence sociální a personální

- podporujeme bezpečné vztahy, spolupráci, vzájemnou pomoc a respekt k odlišnostem;
- umožňujeme účastníkům podílet se přiměřeně věku na tvorbě pravidel a programu družiny;
- pomáháme dětem rozpoznávat vlastní potřeby a emoce a hledat bezpečné způsoby jejich vyjádření;
- vedeme účastníky k přijetí odpovědnosti za vlastní jednání a k nápravě jeho následků.

## 7.5 Kompetence občanské

- vedeme účastníky k respektování práv druhých, společných dohod a bezpečnostních pravidel;
- podporujeme zájem o místo, kde žijeme, a ohleduplný vztah k přírodě a veřejnému prostoru;
- přibližujeme tradice a kulturní rozmanitost bez vytváření stereotypů;
- vytváříme příležitosti k drobné pomoci druhým a péči o společné prostředí.

## 7.6 Kompetence pracovní

- umožňujeme účastníkům plánovat a uskutečňovat přiměřené praktické a tvořivé činnosti;
- učíme bezpečně používat pomůcky, nástroje a materiály a ukládat je na určené místo;
- vedeme účastníky k péči o společné vybavení, pořádku a dokončení přijatého úkolu;
- oceňujeme tvořivost, vytrvalost a postup práce, nikoli pouze výsledný výrobek.

## 7.7 Kompetence digitální

- používáme digitální technologie jen tehdy, mají-li pro činnost zřejmý smysl;
- vedeme účastníky k ochraně soukromí, osobních údajů a vlastní digitální pohody;
- učíme je přiměřeně věku ověřovat informace a rozpoznávat nevhodný nebo manipulativní obsah;
- dbáme na to, aby digitální činnost nenahrazovala pohyb, kontakt s druhými, tvoření a pobyt venku.

### 7.8 Kompetence k trávení volného času

- nabízíme rozmanité činnosti a pomáháme účastníkům poznávat, které z nich jim přinášejí radost, odpočinek a rozvoj;
- učíme děti volit činnost, zacházet s volným časem a respektovat volbu druhých;
- podporujeme rovnováhu mezi aktivitou a odpočinkem, mezi společnou a individuální činností;
- vedeme účastníky k bezpečnému a zdravému trávení volného času i mimo školu.

## 8. Obsah zájmového vzdělávání

Obsah je uspořádán do vzájemně propojených tematických okruhů. Nejde o závazný rozvrh ani seznam povinných výkonů. Pedagogický pracovník vybírá a propojuje činnosti podle situace, roční doby, věku, potřeb a zájmů účastníků. Konkrétní podoba programu se průběžně utváří také podle aktuálních podnětů, témat a nápadů účastníků. Příklady činností jsou orientační.

| Tematický okruh | Záměry | Příklady činností |
|---|---|---|
| **Místo, kde žijeme** | Orientace v okolí, vztah k místu, bezpečný pohyb a péče o společný prostor. | Vycházky a mapování okolí, pozorování proměn města a krajiny, návštěvy místních institucí, dopravní situace, péče o učebnu a okolí školy. |
| **Lidé kolem nás** | Respektující soužití, spolupráce, komunikace, vztahy a odpovědnost. | Seznamovací a kooperativní hry, společná pravidla, rozhovory a příběhy, řešení modelových situací, společné plánování a drobná pomoc druhým. |
| **Lidé a čas** | Vnímání rytmu dne a roku, tradic, proměn a osobního pokroku. | Kalendář přírody, svátky a tradice v jejich rozmanitosti, vzpomínky a kronika družiny, plánování činnosti, ohlédnutí za společnými zážitky. |
| **Příroda a prostředí** | Přímý kontakt s přírodou, porozumění jednoduchým souvislostem a environmentálně odpovědné jednání. | Pozorování živé a neživé přírody, pěstitelské činnosti, práce s přírodninami, péče o okolí, předcházení vzniku odpadu, šetrné zacházení s vodou, energií a materiály. |
| **Zdraví, pohyb a bezpečí** | Radost z pohybu, regenerace, zdravé návyky, psychohygiena a bezpečné chování. | Pohybové a míčové hry, pobyt venku, relaxace, dechová a protahovací cvičení, základy první pomoci, bezpečnost na cestách, hygiena a péče o vlastní pohodu. |
| **Tvořivost a kultura** | Rozvoj představivosti, estetického vnímání, sebevyjádření a vztahu ke kultuře. | Kresba, malba, modelování, práce s různými materiály, hudba, zpěv, rytmus, dramatizace, četba, vyprávění, návštěvy kulturních míst a společná prezentace tvorby. |
| **Praktický svět** | Samostatnost, zručnost, plánování, bezpečná práce a porozumění běžným činnostem. | Konstrukční a rukodělné činnosti, péče o rostliny, drobné pokusy, organizace pomůcek, návrh a realizace vlastního výrobku nebo projektu. |

| Tematický okruh | Záměry | Příklady činností |
|---|---|---|
| **Informace a digitální prostředí** | Účelné používání informací a technologií, bezpečí, soukromí a kritické myšlení. | Vyhledání informace k činnosti, práce s fotografií či zvukem se souhlasem dotčených osob, jednoduchá digitální tvorba, porovnávání zdrojů, rozhovory o reklamě, hrách a bezpečném chování online. |

### 8.1 Orientační tematický rytmus roku

Následující témata mohou pomáhat při plánování, ale nejsou závazným měsíčním rozpisem. Mohou se přesouvat, propojovat nebo nahrazovat podle aktuálních podmínek:

- září – poznáváme se, vytváříme bezpečné prostředí a poznáváme okolí školy;
- říjen a listopad–podzim v přírodě, sklizeň, tvoření z přírodních materiálů, zdraví a péče o sebe;
- prosinec – světlo, tradice, obdarování, tvoření a společné prožívání adventního času;
- leden a únor–zima, pohyb, pokusy s vodou a ledem, řemesla, příběhy a masopustní tradice;
- březen a duben – probouzení přírody, pěstování, jarní tradice, Den Země a péče o prostředí;
- květen a červen – místní příroda, voda, výpravy, venkovní hry, společné projekty a ohlédnutí za rokem.

## 9. Podmínky pro vzdělávání účastníků se speciálními vzdělávacími potřebami a účastníků nadaných

### 9.1 Účastníci se speciálními vzdělávacími potřebami

Družina respektuje individuální vzdělávací, zdravotní, komunikační, sociální a smyslové potřeby účastníků. Ve spolupráci se školou, zákonnými zástupci a podle potřeby školským poradenským zařízením uplatňuje podpůrná opatření, která se vztahují také na zájmové vzdělávání. Pedagogický pracovník je v nezbytném rozsahu seznámen s doporučenými postupy a riziky důležitými pro bezpečný pobyt dítěte.

Podpora může spočívat zejména v úpravě prostředí, režimu, délky a náročnosti činnosti, způsobu komunikace, zadání, pomůcek, organizace skupiny nebo míry individuální pomoci. Dítěti je umožněn přiměřený odpočinek, předvídatelnost a bezpečný způsob zapojení. Je-li to doporučeno a organizačně zajištěno, podílí se na podpoře asistent pedagoga.

### 9.2 Účastníci nadaní a mimořádně nadaní

Nadaným a mimořádně nadaným účastníkům družina nabízí přiměřeně náročné a otevřené činnosti, možnost samostatně rozvíjet zájem, hledat vlastní postup, tvořit, bádat a sdílet dovednost s ostatními. Podpora nadání nesmí dítě stavět do trvalé role pomocníka ani jej oddělovat od potřebného odpočinku a vrstevnických vztahů.

# 10. Podmínky přijímání, průběhu a ukončování zájmového vzdělávání

## 10.1 Přijímání účastníků

Podmínkou přijetí k pravidelné činnosti školní družiny je písemná přihláška. Její součástí je písemné sdělení zákonného zástupce o rozsahu docházky a způsobu odchodu účastníka z družiny. O přijetí rozhoduje ředitelka školy.

Změny rozsahu docházky, způsobu odchodu nebo osob oprávněných účastníka vyzvedávat oznamuje zákonný zástupce písemně způsobem stanoveným ve vnitřním řádu školní družiny.

## 10.2 Průběh zájmového vzdělávání

Účastník dochází v rozsahu uvedeném v přihlášce. Zákonný zástupce omlouvá nepřítomnost a oznamuje změny odchodu podle vnitřního řádu družiny. Pedagogický pracovník vede předepsanou dokumentaci a evidenci docházky. Pravidla předávání, samostatných odchodů, vyzvedávání, dočasného opuštění oddělení a účasti na akcích stanoví vnitřní řád školní družiny.

## 10.3 Ukončení zájmového vzdělávání

Účast v pravidelné činnosti školní družiny končí zejména uplynutím doby, na kterou byl účastník přijat, písemným odhlášením zákonným zástupcem, ukončením vzdělávání účastníka v příslušné škole, pokud družina neposkytuje službu žákům jiné školy, nebo jiným způsobem stanoveným právními předpisy. Konkrétní organizační postup stanoví vnitřní řád školní družiny.

Doklad o ukončení zájmového vzdělávání ve školní družině se nevydává.

# 11. Materiální, personální a ekonomické podmínky

## 11.1 Materiální podmínky

Prostory a vybavení se průběžně přizpůsobují počtu, věku a potřebám účastníků a charakteru nabízených činností. Pomůcky jsou dostupné, bezpečné a udržované v použitelném stavu. Družina využívá vybavení školy hospodárně a postupně je doplňuje podle vzdělávacích potřeb a finančních možností.

## 11.2 Personální podmínky

Počet pedagogických pracovníků a rozsah jejich přímé pedagogické činnosti stanoví ředitelka s ohledem na počet účastníků, jejich věk a speciální vzdělávací potřeby, provozní dobu, charakter činností a bezpečnost. Nejvyšší počet účastníků na jednoho pedagogického pracovníka je upraven ve vnitřním řádu v souladu s právními předpisy.

## 11.3 Ekonomické podmínky

Činnost družiny je hrazena z rozpočtu právnické osoby vykonávající činnost školy, který je tvořen prostředky poskytovanými podle právních předpisů a vlastními příjmy. Finanční prostředky jsou využívány zejména na personální zajištění, provoz, obnovu a doplňování vybavení, spotřební materiál a zajištění plánovaných činností.

Zájmové vzdělávání může být poskytováno za úplatu. Výši úplaty a související podmínky stanoví právnická osoba vykonávající činnost školy v souladu s právními předpisy a zveřejní je samostatně; konkrétní částka proto není součástí tohoto ŠVP. Případné náklady na jednotlivou příležitostnou akci jsou zákonným zástupcům oznámeny předem.

# 12. Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví

## 12.1 Fyzická bezpečnost a ochrana zdraví

Škola zajišťuje bezpečnost a ochranu zdraví účastníků při činnosti družiny a souvisejících přesunech. Pedagogický pracovník průběžně vyhodnocuje rizika podle věku a potřeb účastníků, počtu dětí, místa, počasí, používaných pomůcek a charakteru činnosti. Účastníci jsou přiměřeně věku a situaci seznamováni s pravidly bezpečného chování, používání vybavení a pohybu v budově i mimo ni.

Při akcích mimo místo poskytování školských služeb zajišťuje bezpečnost nejméně jeden pedagogický pracovník a počet účastníků na jednoho pracovníka se stanoví s ohledem na jejich bezpečnost a speciální vzdělávací potřeby. Úrazy a mimořádné události se řeší a evidují podle právních předpisů a vnitřních postupů školy. Zákonný zástupce poskytuje škole aktuální informace významné pro bezpečnost a zdraví dítěte.

## 12.2 Psychosociální podmínky

Družina vytváří prostředí, v němž nikdo není ponižován, zesměšňován, zastrašován ani vystaven fyzickému nebo psychickému násilí. Pedagogický pracovník věnuje pozornost vztahům ve skupině, předchází šikaně a diskriminaci a přiměřeně reaguje na signály ohrožení. Neshody řeší rozhovorem, objasněním potřeb a okolností, dohodou o nápravě a obnovou bezpečných vztahů.

Denní režim umožňuje přiměřený odpočinek, pohyb, pobyt venku, pitný režim, individuální tempo a možnost klidnější činnosti. Požadavky na výkon nepřevažují nad odpočinkovou a zájmovou funkcí družiny.

# 13. Závěrečná ustanovení

Školní vzdělávací program vydává ředitelka školy a zveřejní jej způsobem umožňujícím dálkový přístup. Každý do něj může nahlížet také v místě činnosti družiny a pořizovat si z něj opisy, výpisy a kopie nebo za cenu obvyklou obdržet jeho kopii.

Podrobnosti o provozu, právech a povinnostech účastníků a zákonných zástupců, pravidlech docházky, odchodů, vyzvedávání, omlouvání, bezpečnosti a zacházení s majetkem upravuje vnitřní řád školní družiny. Tento školní vzdělávací program nabývá platnosti a účinnosti dne 2. 9. 2026.

V Chomutově dne 2. 9. 2026

Mgr. Diana Snášelová

ředitelka školy